

KREŠŤAN

POLITICKÉ A SPOLOČENSKÉ KATOLÍCKE NOVINY
 VYCHÁDZAJÚ KAŽDÚ SOBOTU NA ŠEŠŤNÁŠŤ STRANÁCH.

Predplatná cena:
 Na celý rok ... 4 koruny — hal.
 Na pol roka ... 2 „ — „
 Na štvrt' roka... 1 „ — „
Jednotlivé číslo 8 hal.

Zodpovedný redaktor:
 Dr. ALEXANDER ERNSZT,
 páp. komorník.
 Majiteľ' a vydavateľ':
 JÁN MOLNÁR.

Redakcia a vydavateľ'stvo:
 Budapešť, IV. ker., Ferencz-József-rakpart 27. szám.
 sem sa majú posielat' predplatky, taktiež dopisy do novin
 ohlasy a náhodné reklamácie. Ceny ohlasov dľa tarify.
 Rukopisy sa nazpak nedávajú.

Rozhodujúce víťazstvo našich čiat nad Rusmi.

Porazili sme štyri ruské vojenské sbory.

Dobrotivý Boh vyslyšal naše vrúcne modlitby. Naše vojská pri Krasniku v tri dni trvajúcim boji zvíťazily nad Rusmi, ktorých bolo asi dvestokrátisíc. Naše hrdinské čaty rozprášily ich, takže v neopisateľnom zmätku reterirovali ku Lublínu.

Meno Krasnik na večitú pamiatku ostane zapísané v dejepise národov. Na jeho okolí v bojovnej čiare asi 70 kilometrov dlhej, od haličskej hranice na 30 kilometrov, naše vojská vydobily prvé rozhodujúce víťazstvo nad ruskou armádou. Boj trval tri dni, 23., 24. a 25. augusta. Tieto dni svedčia o hrdinstve a zmužilosti našej armády ktorej voje, zväčša honvédske pešiaci a honvédske husári v ohromnom počte skoncentrovanú ruskú armádu, pozostávajúcu zo 4—5-tich vojenských sborov, porazily, tisíce Rusov zajaly, ukoristily 20 kanónov, mnoho strojových pušiek, silu munície a iného vojenského vstrojenia.

Rozhodujúce víťazstvo pri Krasniku otvára nám najkrajšie výhľady do budúcnosti. Porážkou týchto ruských vojenských sborov, naše čaty otvorily si cestu ku Lublínu, po ktorom nasleduje Varšava.

Skvelé víťazstvo našich hrdinských čiat na krasnických poliach nad Rusmi, je párom toho skvelého víťazstva, ktoré chrabré čaty nemecké vydobily nad Francúzmi medzi Metzom a Vogezi. Tu bolo bojište stokilometrové, na kras-

nických poliach sededesiatkilometrové, tu celé tri dni stála bitka a aj tu aj tam porazený nepriateľ utekal o zlomkrk pred víťaznými vojskami nemeckými a našimi.

Od prvého počiatku krízy, akonáhle Rusko stalo si na obranu kráľovrahov, tvrdili sme, že osúd svetovej vojny rozhodnutý bude na francúzskom a na ruskom bojišti. Srbi z trestu, ktorý ich čaká, už dostali tolko, že ich konečné a úplné porazenie, správa našej armády mohla odročit' na taký čas, keď budeme poráťaní s Ruskom. Padnutím pevniny Namur, poťažne Belgicka a porážkou francúzskej armády medzi Metzom a Vogezi, výsledok vojny na francúzskom bojišti je už rozhodnutý. Nemecké čaty v troch smeroch razia si cestu k Parížu.

Na ruskom bojišti prvé rozhodné zdary našej armády oprávňujú k nádejám, že za týmto prvým rozhodným víťazstvom nasledovať budú ostatné a aj ochrancí kráľovrahov a zločincov dostanú svoj zaslúžený trest.

Víťazstvo pri Krasniku dokázalo, že naši bojovníci sú vycvičenejší, lepší, cennejší, hrdinskejší, vytrvanlivejší a zmužilejší, ako vojaci ruskí. S takouto armádou možno len víťazit' a vydobit' konečné a úplné víťazstvo nad falošným, lhárskym nepriateľom, ktorý v nesmiernej namyslenosti svojej, podporovaním kráľovrahov a obecných zločincov, chcel kopat' hrob našej slobode, našemu náboženstvu a našej budúcnosti.

— Víťazstvo nad víťazstvom! Boh je s nami! Boh aj bude s nami! — Jeho veličenstvo náš staručký kráľ týmito slovami pozdravil svojho verného priateľa nemeckého cisára.

Áno, Boh je s nami. Veríme to všetci synovia našej drahej vlasti a aj našich zmužilých junákov táto viera vedie od víťazstva ku víťazstvu.

Rozhodujúce víťazstvo nad Rusmi pri Krasniku potvrdujú nasledujúce zprávy:

Zpráva zpravodajcu «Alkotmányu». **Kriegspressquartier, 26. aug.** Veľká bitka pri Krasniku začala sa v nedeľu. Táto bitka bola najväčšia medzi bitkami, ktoré naše čaty a čaty nemeckej armády vedú proti ruskej zbranej moci. *Na čiare vyše sedemdesiat kilometrov vytiahly ruské čaty, ktoré tu chcely zariadiť rozhodnú bitku a do mohútneho frontu preto postavily štyri vojenské sbory, celú čiaru totiž zaplavily asi dvestot tisíc ľuďmi.*

Naši útočili s hroznou vehemenciou a hneď pri prvých srážkach dosiahli prevahu. Toto mohutné vyvinutie sily zdesilo Rusov, ktorých rady prišli do neporiadku, znovu ale sobrali ich čaty a bitka trvala celé tri dni. Divý útok Rusov v útorok ráno scvrkol sa už len v zúfalú obranu, v útorok večer ale zúfalá ich obrana celkom bola zmarená.

Víťazne do predku bijúce naše čaty v pravom smysle slova roztrúsily mohútne ruskú armádu, ktorá, opustiac na bojišti kanóny, rozutekala sa vo všetky strany. V tom okamžení silnejší oddiel našich čiat pri Bilgoraje obišiel ľavé ruské krídlo a na ťažkom vrchovatom bojišti začal prenasledovať nepriateľa. Naše jazdecko hnalo pred sebou driek a pravé krídlo Rusa. Mohútne ruská armáda na zdrapy rozbitá, rozutekala sa v nesmiernom strachu. Naši ďalej prenasledovali Rusov, ktorí v doline Bustrzega poodhadzovali zbraň a utekali k Lublinu.

Válečnú korisť ešte len včul sbierajú, už ale aj posiaľ možno ustáliť, že hrozne mnoho ruskej zbrane dostalo sa do našich rúk. Béla Landauer. Zpravodajca «Alkotmányu».

Úradné zprávy o víťazstve pri Krasniku.

Uhorská Telegrafická Kancellária oznamuje: Bitka pri Krasniku, ktorá trvala tri dni, v útorok v noci skončila sa s úplným víťazstvom našich čiat. Rusov vyhnali sme z pozícií na celej, asi sedemdesiat kilometrov dlhej bojovnej čiare. Rusi o zlomkrk utekajú ku Lublinu.

Viedeň, 27. augusta. Dľa zprávy vojenských

zpravodajcov v bitke pri Krasniku súčasnilo sa 4—5 ruských vojenských sborov, to jest asi dvakrátstot tisíc Rusov. Ruská bojovná čiara tiahla od Frampola po Jozefov pri Vistule. Rusi od Frampola na sever a od Krasnika na juh potiskli najprv po jednom vojenskom sbore. Bitka sa začala v nedeľu. Najmenej dva novšie ruské vojenské sbory tiahly na pred od severa. Počas bitky v ruskej armáde nastal najväčší neporiadok a ruská armáda utekajúc reterirovala ku Lublinu. Naša jazda nepriateľa energične prenasledovala.

Priebeh bitky pri Krasniku.

Priebeh tri dni trvajúcej bitky pri Krasniku dľa informácie z príslušného miesta bol nasledovný:

Dňa 23. augusta naše čaty srazily sa pri Krasniku s napred potisknutou armádou Rusov, ktorá pozostávala asi z 20.000 hláv. Naše čaty Rusov porazily a zpät zahnali. Na druhý deň, 24. augusta, jadro dvoch armád sišlo sa nad Krasnikom. V tejto bitke súčasnilo sa dva ruské vojenské sbory. Bitka skončila sa s tým, že ruská armáda dala sa na divoký útek a vtedy sme zajali 300 Rusov, ukoristili dvadsať kanónov, sedem záprahov so strojovými puškami a tri nepriateľské zástavy.

Na tretí deň, 25. augusta bola novšia bitka na tom území, ktoré pozdĺž riek Bystrice a Pora siaha po mesto Jozefov pri Vistule, teda asi na 70 kilometrovom fronte. V tejto bitke súčasnilo sa asi štyri-päť ruských vojenských sborov. Medzi armádami nastal krutý boj, ktorý sa skončil s tým, že ruská hlavná armáda dala sa na útek ku Lublinu. Naše čaty aj v tento deň prenasledovali nepriateľa. Koľko Rusov naši zajali v tretí deň bitky a čo všetko ukoristili, o tom hodnoverná zpráva príde pozdej.

Ruské mesto Krasnik, okolo ktorého sa veľká bitka viedla, leží asi na 30 kilometrov od haličskej hranice; od mesta na juhovýchod leží Frampol. Lublin od Krasnika leží severne asi na 40 kilometrov, od Krasnika na severozápad, asi na 55 kilometrov na brehu Vistuly leží Ivangorod, pred Varšavou jedna z najvýznamnejších ruských pevností.

Chýr o víťazstve vo Viedni. Viedeň, 27. augusta. Víťazný výsledok trojdňovej bitky

pri Krasniku v celej Austrii vyvolal obrovskú radosť. Vo Viedni veľa domov ozdobili zástavami. Časopisy s oduševnením sa zaoberajú s významnými udalosťami na severnom bojišti a vyzdvihujú, že tá bitka má o veľa väčšiu významnosť, než to z prvých správ vysvitlo. Dľa zpráv vojenských zpravodajcov časopisov, porážku ruskej armády zapríčinilo to, že Rusov naši obkolesili. Bitka bola všade húževnatá. Zdar rakúsko-uhorskej armády je úplný.

Všetky viedeňské časopisy vyzdvihujú, že v bitke pri Krasniku naše ťažké batterie mali rozhodujúci zástoj, čo je veľmi uspokojujúcim výhľadom pre budúcnosť. «Neue Freie Presse» oznamuje, že Rusi nie sú vstave udržať sa voči našim pešiakom, keď títo bodákmi útočia.

Učinok víťazstva v Berline. Berlin, 27. augusta. Chýry o víťazstve rakúsko-uhorských zbraní pri Krasniku cestou mimoriadnych vydaní časopisov čoskoro rozniesly sa po celom Berline a všade vyvolaly náramnú oduševnenosť. Na verejné budovy, hotely atď. vytýčili rakúske a uhorské nacionálne zástavy. Chýry vyvolaly tým väčšiu radosť, lebo prišli v jednom čase s chýrami o zdaroch Nemcov na západnom bojišti, ktoré aj francúzska úradná zpráva potvrdila. Berlinské obecnstvo jasalo nad zdarom spojeneckých zbraní a aj v najďalších stranách mesta celý deň hovorili len o týchto dvoch rozhodujúcich víťazstvách. Celá berlinská tlač oduševnene víta víťazstvo rakúsko-uhorskej armády nad Rusmi, oceňuje veľkú významnosť víťazstva a zveľbuje rakúsko-uhorskú armádu vyslovujúc sa, že aj Nemci z hĺbín srdca ďakujú Bohu za toto skvelé víťazstvo.

Časopis «Norddeutsche Allgemeine Zeitung» píše :

Bitka pri Krasniku bola prvá veľká rozhodujúca bitka rakúsko-uhorskej armády s Rusmi. Bitka skončila sa s úplným víťazstvom. Nepriateľa nielen že prinútili cúvnuť, lež bol prinútený o zlom-krk utekať ku Lublinu. Občania nemeckej ríše citom hrdosti dozvedajú sa o víťaznom napredovaní nášho spojenca. Čo počas dlhých rokov pokoja pripravovali, teraz skvele prestalo prvú próbu a tak v nemeckej ríši jak v Rakúsko-Uhorsku posilňuje presvedčenie, že spoločný boj Nemecka

a Rakúsko-Uhorska môže vyvinúť najúplnejší odpor voči každej presile, ktorá by sa proti nim postavila.

Pozdrav Viedne armáde. Viedeň, 27. aug. Viedeňský mešťanosta arcikniežaťu Fridrichovi poslal telegramm, v ktorom v mene rady a celého obyvateľstva mesta Viedne z príležitosti skvelého víťazstva pri Krasniku pozdravuje arciknieža a víťaznú rakúsko-uhorskú armádu.

Na telegramm mešťanostu arciknieža Fridrich poslal nasledovnú odpoveď :

Za Vaše priateľské blahoželania, ktoré ste mi vyslovili z príležitosti zdaru našej slávnej armády, vyslovujem Vám svoju srdečnú vďaku. Držanie sa našich čiat prevyšuje každú chválu. Arciknieža Fridrich.

Ďalšie zprávy o našich víťazstvách nad Rusmi.

Dva ruské vojenské sbory odbité.

Uhorská Telegr. Kancellária oznamuje : Napredovanie našich čiat na oboch brehoch Vistuly nezadržateľne trvá. Naša vojenská sila od Vistuly na západ pripojac sa ku nemeckým spojencom, v menších srážkach prekročila pohorie Lysa Gora a prišla ku časti rieky Kamionka, medzi Kielce a Radomom. Naša od Vistuly na východ víťazne napredujúca vojenská sila dňa 23. augusta pri Krasnине, postupujúce ku Lublinu, *odbila jednu silnú časť dvoch ruských sborov.* Z ruskej strany padlo vyše 1000 ľudí, medzi nimi veľa dôstojníctva. *Uhoristili sme zástavy, strojové pušky a kanóny.*

Odbitý útok ruskej jazdy na hranici Bukoviny.

Úradne oznamujú : Proti bukovinskej hranici tiahlo asi 20.000 Rusov, zväčša jazdcov. Tieto čaty pri Novosielici úplne spät odbili. Viacsto Rusov zajali. Nepriateľ utekajúc o zlomkrky na bojišti zanechal veľké množstvo vojenského vstrojenia.

Zo všetkých zpráv rovnako vysvitá, že Rusi sodpovedne svojmu barbarskému spôsobu bojovania, tak na svojom vlastnom, ako aj na cudzom území spustošia všetko: dediny, domy po ozbijaní podpália a týmto svojim pokračo-

vaním posmech robia zo všetkých medzinárodných dohodnutí. Počas tohoto zbíjania a podpalovania zpočiatku, kým čiastočné vtrhnutia nepriateľa, ktoré odtedy naše čaty už odbily, boly ešte možné, pohraničie Haliče a tamojší obyvatelia mnoho trpeli, odkedy ale na nepriateľskom území víťazne napredujeme, Rusi v zlosti pustošia tamojšie vlastné obce. Lež toto ich pokračovanie neni vstave zadržaf napredovanie našich čiat, ba práve ten následok má, že trýznení obyvatelia, aj mimo Poliakov, tak vítajú naše vojsko, jako syojich osloboditeľov zpod barbarského tyranstva.

Najväčšia bitka sveta.

Štyristo kilometrov dlhá bojovná čiara.

Hrdinske čaty rakúskej a uhorskej armády na severnom bojišti v stredu, 26. augusta, cez poludnie na území medzi riekami Dnjesterom a Vistulou v dĺžke bojovnej línie asi 400 kilometrov proti ruským čatám začaly boj, ktorý nemá páru v dejepise národov celej minulosti. Z našej i z ruskej strany postavili do boja po jednom millione vojska.

O tejto hroznej bitke podávame nasledujúce úradné zprávy:

Viedeň, 29. augusta. Od 26. augusta medzi našimi čatami a Rusmi vedú sa bitky. Bitky nateraz vedú sa na území medzi riekami Vistulou a Dnjesterom. *Naše ľavé krídla prešlo do offensivy a víťazne napreduje.*

(Uhorská Tel. Kancellária.) Hlavné veliteľstvo armády 28. augusta popoludní o 2. hodine oznámilo: Na ruskom bojišti *od viac dní sú v prúde rozhodujúce bitky.* Kým tie naše čaty, ktoré zvíťazily v bitke pri Krasniku, Rusov prenasledujú ku Lublínu a jedna susedná čata medzi Bugom a Dnjesterom na nepriateľskom území tiež víťazne postúpiac, *zaujala územie okolo Zamošce, iné čaty držia od Lvova na sever ležiace územie voči silnému nepriateľovi, ktorý vtrhol do východnej časte Haliče.*

Armádný rozkaz o prvom víťazstve pri Krasniku.

Veliteľ armády generál jazdy Viktor *Dankl* dňa 26. augusta podriadeným mu čatám vydal nasledujúci armádný rozkaz:

Armáda dňa 23. a 24. augusta v bitke pri Krasniku, Poliehne a Goraje skvele prestála ohnivú próbu. Všetky vojenské sbory smrť opovrhujúcou zmužilosťou, čaty nepriateľské prinútily cúvnuť.

Dľa dosavádneho ustálenia, *tri zástavy, 28 kanónov a početné strojové pušky dostaly sa do našich rúk a zajali sme vyše 6000 Rusov.*

Zo srdca ďakujem za služby konané vrelo milovanému Pánovi našej zbranej moci a vlasti.

Ale aj bôľ naplňuje moju dušu. Vela našich spolubojovníkov padlo na poli cti. Na nich myslíme v tejto velebnej hodine.

Ešte stojí pred nami vela ťažkých bojov a vela útrap. Statná armáda, istý som o tom, že všetky prekoná. Generál jazdy *Dankl*.

Rozhodujúce bitky na severnom bojišti.

Porážka desať ruských divísií.

V sobotu večer, 29. aug., Uh. Tel. Kancellária uverejnila nasledovnú z bojišta prišlú úradnú zprávu: Nakoľko polozenie dnes na poludnie prehliadnuť možno, veľký zápas našej armády s hlavnou silou ruskej armády ešte nedozrel k riešeniu. Len úspechy, generálom jazdy Viktorom *Danklom* pri Krasniku víťazne vedenej armáoy možno si trochu prehliadnuť.

V druhej bitke, vedenej 27. augusta, ktorú dovŕšilo hrdinské napadnutie mimoriadne opevnenej posície na výšinách Nedršvize-duže, podarilo sa pri Krasniku odbiť ruskú vojenskú silu a ku nej poslané posily, dovedna asi desať divísií šiestich rozličných vojenských sborov znova poraziť.

Jedon náš vojenský sbor v tejto druhej bitke zajal jedného plukovníka, troch iných štábnych dôstojníkov, 40 dôstojníkov a asi dvetisíc ľudí a ukoristil nesmierne množstvo válečného vystrojenia.

Novší zdar našich čiat.

V nedeľu, 30. aug., Uh. Tel. Kancellária vydala nasledovnú úradnú zprávu, ktorá prišla do Budapešti večer o 7. hodine 45 minútách.

Na ruskom bojišti bitky nezmenenou prudkosťou vedú sa ďalej. Napriek viacnásobne posilneným nepriateľským pozíciám od *Danklovej* armády na východ, ktorá nezadržateľne napred

postupuje ku Lublinu, medzi riekami Bug a Wieprz naše čaty 26. augusta začaly útok proti silnej ruskej armáde, ktorá ťahla z okolia Cholmu. Z tohoto po bitke pri Krasniku zo strany našich, duchom útočenia preniknutých čiat, vyvinuly sa ďalšie húževnaté, víťazné boje pri Zamošče, taktiež od Tomašova na sever a na východ. Do týchto bojov 28. augusta naše, z územia Belen tiež na ruské územie potisknuté čaty s výsledkom sa pustily. V týchto bojoch práve tak, ako aj v bitke pri Krasniku, zajali sme viac tisíc Rusov. Vo východnej Halici naše čaty s vynikajúcou bravúrou a húževnatosťou sa držia voči veľmi mocnej nepriateľskej presile.

Generálmajor Höfer,
námestník náčelníka generálneho štábu

Vojna proti Srbsku.

Bitka pri Višegrade.

Sarajevo, 25. augusta. Nepriateľa, ktorý cez Uvac a Vardište ešte pred započatím válečných operácií z našej strany vnikol na naše hranice, 20. augusta sme napadli a z jeho práve tak dobre volenej, jako silne opevnenej posície cez hranicu späť sme ho zahnali do Uzice. V týchto bitkách, v ktorých sa aj skutarské nemecké oddelenie dobrovoľne zúčastnilo, napriek tomu, že napriateľ, ktorý bol v presile, a v dobre opevnených posíciach, húževnate sa bránil, naše čaty bojovaly s podivuhodnou hrdinskosťou. Dokázaly, že sú preniknuté tým duchom, ktorý našu cis. a kráľ. armádu za stolaťia viedol od víťazstva ku víťazstvu. Z čiat všetkých častok monarchie utvorený vojenský sbor v každej svojej čiasťke s rovnakou odhodlanosťou a opovrhovaním smrti k vojne privyknutého, rozhorčeného nepriateľa prevažnej sily vyliečil z toho jeho omylu, žeby srbská hrdinskosť bola nepremožiteľná. Nemecké oddelenie smrťou troch svojich vojakov a poranením dvoch dôstojníkov a jednadvaďsiatich vojakov, zaplatilo za svoju hrdinskosť.

Zúfalosť v Srbsku.

Tak z Nišu, jak zo Sofie a z Bukarešti prichodiace zprávy srovnávajú sa v tom, že v Srbsku následkom veľkých porážok, ktoré

srbská armáda utrpela v bojoch s rakúsko-uhorskou armádou, panuje veľká zronenosť a zúfalosť.

3500 srbských zajatcov v Ostrihome.

Do Ostrihoma dovezli asi 3500 srbských zajatcov, ktorých po Dunaji ďalej zavezú.

Most pri Köprülü zničili.

Sofia, 27. augusta. Dľa zprávy časopisov železničný most, ktorý pri Köprülü vedie ponad riekú Babunu, vyhodili do povetria, keď cez most jachal vlak, ktorý viezol municiu pre Srbsko.

Železniciu medzi Srbskom a Gréckom vyhodili do povetria.

Zo Saloník po hranicu Srbska vedúca a pre dovoz do Srbska nadmieru významná železničná čiara — ako zo Saloník oznamujú — je čiastočne spustošená a pre premávku úplne neupotrebitelná. Železničná premávka preto zasekla, lebo veľký tunel v blízkosti Demirkapu vyhodili do povetria a železničný most pri Gjevgheli spustošili. Tento most bombou vyhodili do povetria. Aj na otvorenej dráhe proti viacerým vlakom spáchali útoky tak, že sa vlaky vyšinuly, rušne vyšly na nivoč a zatarasily koľajnice. Na veľmi mnohých miestach koľajnice dynamitom vyhodili do povetria. Niet žiadneho výhľadu, žeby túto železničnú čiaru behom krátkeho času mohli uviesť do poriadku. Osihotenie Srbska sa ďalej vedie.

Následky tohto osihotenia v Belehrade už silne cítia. Obyvateľstvu hrozí hlad a na uliciach sa už zjavili prví zvestovatelia prevratu: lúpežnicke bandy. Dľa jednej zemunskej zprávy Srbi na uliciach Belehradu jedon druhého zabíjajú. Už i počas vojny s Tureckom pre nedostatok soli a múky boly tam veľké galiby, teraz sú tam ale ešte horšie pomery.

Dľa sofijskej zprávy z Nišu na úradné miesto prišiel chýr, že telegrammom o vymyslených víťazstvách, ktoré hlavný stán srbskej armády rozširuje, obyvateľstvo neverí a to tým menej, lebo v krajine následky vojny už hrozne cítia, ponevác dovoz z Grécka zasekol a už cítia nedostatok potravín, zvlášte múky a soli. Veľa sto ranených, ktorých z bojišťa

Pred útokom.

doviezli do vnútra krajiny, nielen že nemôžu opatrovať, ba ešte ani len umiestniť. Zo zdravotníckeho ohľadu panujú v Srbsku neslýchané pomery, čo znamená nebezpečie nákazlivých chorôb. Z pohraničných krajov do vnútra krajiny utekajúci Srbi položenie činia ešte neznesiteľnejším. Drahota je nesmierna. Veľké sklamanie zapríčinilo držanie sa Ruska, ktorého sľúbená pomoc len v tom sa javí, že poslalo niekoľko dôstojníkov a istý počet dobrovoľníkov do Srbska.

Ku tejto zpráve poznamenávame, že Rusi majú teraz inú starosť, ako pospiechať Srbom na pomoc. Naše a nemecké voje deň po deň porážajú Rusov, preto sa im ani snívať nemôže o tom, aby Srbsku poslali pomoc.

Zpráva generálneho štábu.

Námesník šéfa generálneho štábu generál-majór Höfer vo svojej zpráve zo severného bojišta podáva zpravu aj z južného bojišta. Dľa jeho zprávy na južnom bojišti v poslednom čase spomenutia zasluhujúce boje sa nevedly.

Sarajevo, 31. augusta. V poslednom čase černo-horské bandy opäť sa pokúsily vtrhnúť na bosenské územie, ale naše hranice brániace

čaty ich ľahko odbily, tak že černo-horské bandy po veľkej ztrate po každý raz sa musely rozutekať.

Pri Valjeve padlo 17.000 Srbov.

Bulharská Telegrafická agentúra oznamuje: Z Nišu telegrafujú: Vláda v úradnej zpráve sdeluje, že v bojoch pod Valjevom padlo 17.000 Srbov. Túto veľkú ztratu zpráva usiluje sa uľaviť falošnými zpravami o udajných porážkach rakúsko-uhorských čiat.

Jeho veličenstvo kráľ a nemecký cisár Vilhelm II.

Berlín, 27. augusta. Wolfova agentúra oznamuje: Na veľký hlavný vojenský stán 24. aug. od jeho velič. cisára a kráľa Franca Jozefa cisárovi Vilhelmovi došiel nasledovný telegramm:

«Vítazstvo na vítazstvo! Boh je s vami! Boh bude aj s nami! Moje najvrelejšie blahoželanania Tebe, drahý priateľu, a mladým hrdinom, dedičovi trónu, jako i dedičovi bavorského trónu Ruprechtovi a hrdinskej nemeckej armáde, ktorá nemá páru! *Niet slov, ku vysloveniu toho, čo cítim ja a čo cítí moja zbranná moc v týchto dňoch!* Srdečne stíska Ti silnú ruku Franc Jozef».

Nemecký cisár Vilhelm II. rytier rádu Marie Terezie.

Viedeň, 28. augusta. Jeho veličenstvo nemeckému cisárovi Vilhelmovi II. poslal nasledujúci telegramm:

«Tie skvelé víťazstvá, ktoré nemecká armáda pod Tvojím najvyšším vedením vydobila nad mohútnym nepriateľom, vyklíčily z Tvojej železopevnej vôle, ktorá obávaný meč naostrila a s ním zafala. Ku vavrínu, ktorý Ťa, víťaza, ozdobuje, chcem pripojiť najvyšší vojenský rád, ktorý máme. Prosím Ťa teda, *prijmi odo Mňa veľký križ Môjho rádu Marie Terezie, jako znak Mojej veľkej úcty, ktorú oproti Tebe, svojmu zbrannému spojencovi prechovávam.* Odznaky, drabý priateľu, zanesie Ti Môj osobitý poverník, akonáhle dovolíš.

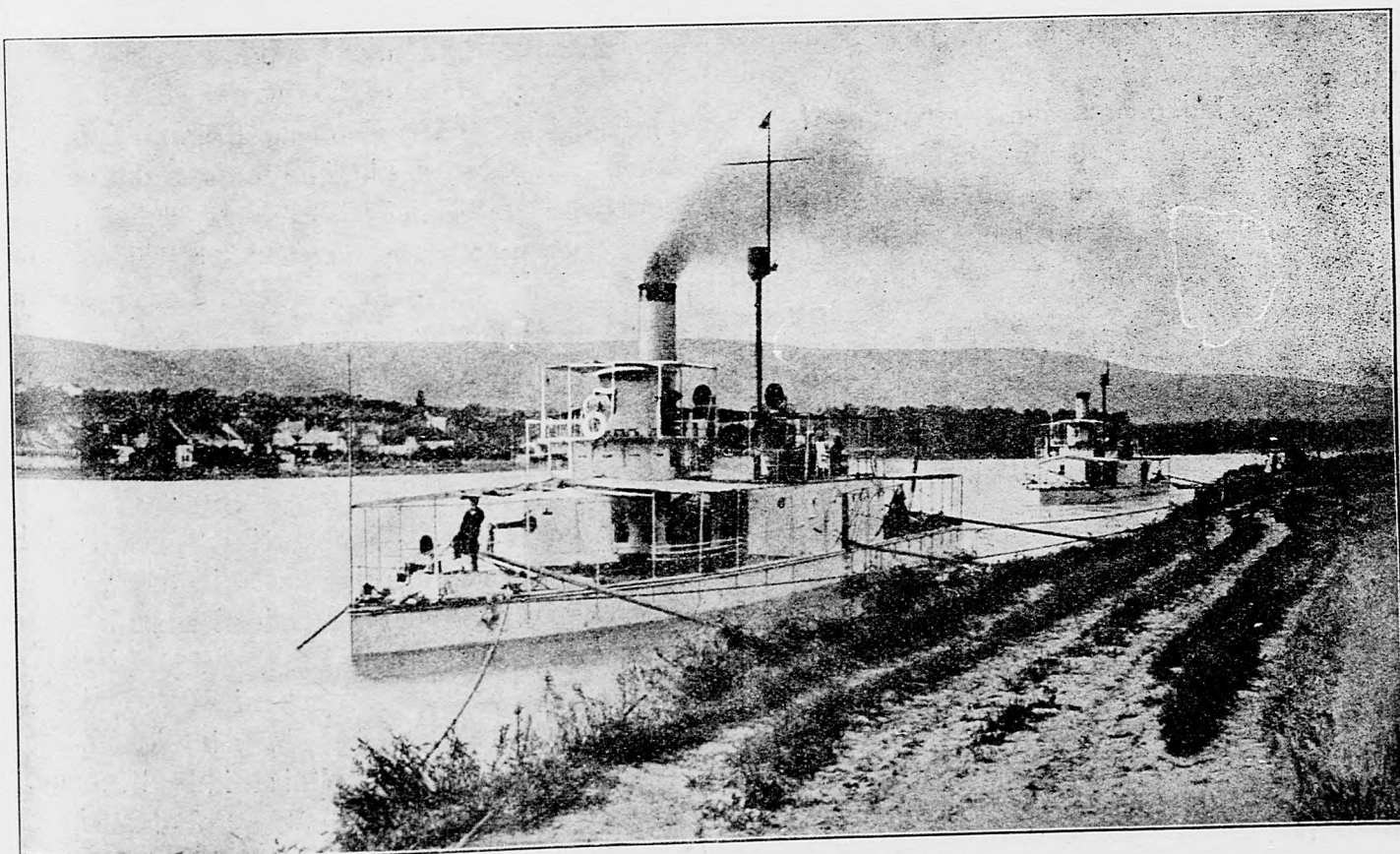
Dobre vediac, jako vysoko si ceníš Ty a Tvoja armáda ženiálnu prácu generála pechoty Moltkého, jeho vyznačujem velitelským križom vojenského rádu Marie Terezie.

Nemecký cisár k vojakom.

Dortmund, 28. augusta. Dľa zprávy dortmundského časopisu «Tremonia» cisár Vilhelm na hlavnom vojenskom stáne držal nad vojskom

slávnostnú prehliadku, pri ktorej príležitosti povedal nasledovnú reč:

«Súdruhovia! Shromaždil som vás okolo seba, aby som sa spolu s vami tešil tomu utešenému víťazstvu, ktoré naši súdruhovia po prudkých, za viac dní trvajúcich bojoch vydobili. Zo všetkých vidiekov shromadené čaty s neodolateľnou hrdinskosťou a neohrozenou vernosťou pričínily sa k vydobitiu veľkého výsledku. Pod vedením bavorského kráľoviča stály vedľa seba a s rovnakou hrdinskosťou bojovaly ku všetkým ročníkom patriace čaty, aktívni, rezervisti a landšturmisti. Toto víťazstvo predovšetkým môžeme ďakovať svojmu dávnemu Bohu, ktorý nás neopustí, keď bojujeme za svätú a spravodlivú vec. Z mojich súdruhov početní padli v boji, jako hrdinovia zomreli za vlasť. S úctou sa rozpomíname tu na nich a hrdinov, ktorí tam von bojujú, poctíme tým, že im trikrát privoláme «hurrah!» Ešte stoja pred nami rozličné krvavé bitky. Úfame sa, že i ďalej budeme vydobíjať podobné úspechy. My nepustíme a poriadne sa oddáme do nepriateľa. Neztratíme svoju dôveru a dôverujeme nášmu dobrému dávnemu Bohu tam na výsosti. My chceme zvíťaziť a musíme zvíťaziť.»

Dunajské monitory hotové k odchodu.

Nemecko-francúzska vojna.

Nemecké víťazstvá nad Francúzmi.

Berlín, 23. augusta. O význame veľkých víťazstvách, ktoré nemecké vojská vydobily na francúzskom bojišti, zpravodajca berlínskych časopisov z hlavného vojenského stánu oznamuje nasledovne:

Aj proti vojom nemeckého dediča trónu stálo viac francúzskych vojenských sborov. Od Longwy na sever a na juhozápad prevedené nemecké napredovanie a útočenie bolo tak bezpríkladne prudké, že cúvajúci Francúzi miestami — ako v bitkách od Metzu na juh — dali sa o zlomkrk na útek. Ďaleko napred potisknutá nemecká jazdecká divízia na ceste, kde Francúzi reterirovali, našla ohromné množstvo francúzskych pušiek, inej zbrane, munície a tor-nistrov. Víťazstvá nemeckého dediča trónu a bavorského dediča trónu, offensiva nemeckých čiat *potrhalá francúzsku armádu*. Spomenutia zasluhuje tá okolnosť, že nemecká pechota miestami napredovala cez hory a lesy, kde delostrelectvo nemohlo prichystať napredovanie pechoty.

Jedon vodca v deň deň jednej veľkej bitky večer takto oznámil víťazstvo:

— Rozkázaná čiaru sme dosiahli!

Ku tomuto «Vossische Zeitung» poznamenáva: Čo všetko je v týchto slovách: kolko skromnosti, kolko povedomia povinnosti! Tak znejú tieto slová, ako keďby boli len jednoduchý rozkaz previedli na vojenskom cvičebništi.

Nemecký dedič trónu Fridrich Vilhelm svojej manželke o víťazstve telegrafoval nasledovne:

Armáda vydobila skvelé víťazstvo. Francúzi na viac miestach zachránili sa útekem.

Württembergský kráľ od svojho syna dediča trónu Vihelma dostal nasledovný telegramm:

Víťazstvo úplné! Trinásty armádny sbor bojoval obdivuhodne. Hrdý som, že môžem veliť takýmto čatám.

Nemecké vojská vo Francúzsku.

Berlín, 25. augusta. Veľký generálny štáb oznamuje: Armáda, stojáca pod velením dediča bavorského trónu, ktorá vydobila víťazstvo v Lotharingii, prenasledujúc Francúzov, prekročila čiaru Luneville—Blamont—Cirey vo Francúzsku.

Vojenský sbor č. 21. v pondelok, 24. augusta, vtiahol do Lunevillu,

Prenasledovanie začína mať hojné úspechy. Mimo početných zajatcov a vojenských prostriedkov, cez Vogézy a medzi vrchami postupujúce ľavé krídlo nášeho vojska, ukoristilo 150 kanónov.

Armáda dediča nemeckého trónu 24. aug. pokračovala v prenasledovaní Francúzov, ktorých zbila pred Longwým. Voj württembergského princa Alberta, ktorý z Neufchateau vo dva smery napreduje, dnes úplne zbil jedno francúzske oddelenie. Porazených Francúzov princ Albert ďalej prenasleduje. Početné kanóny, válečné prostriedky a zajatci, medzi týmito aj viac generálov dostalo sa do rúk Nemcov.

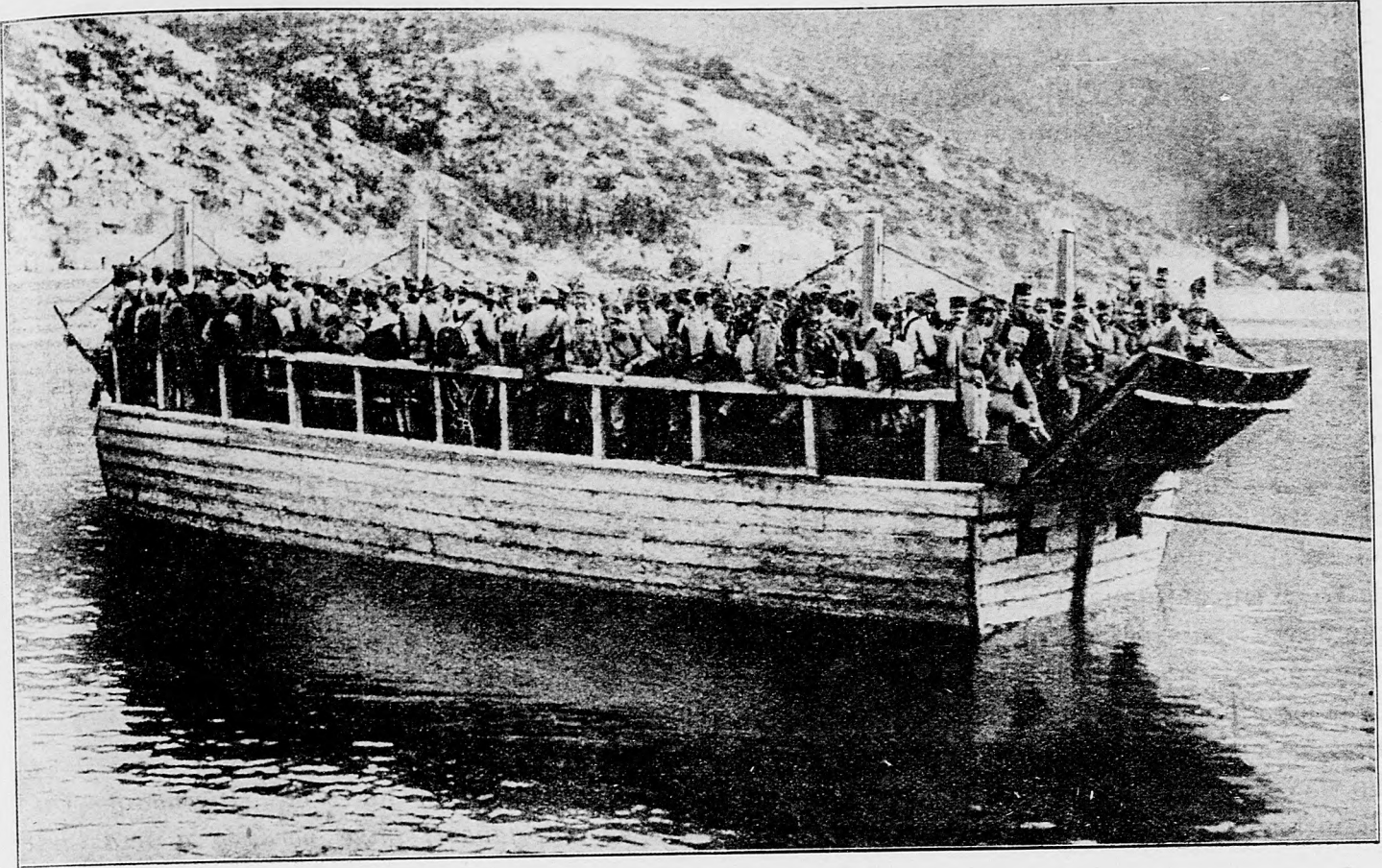
Padnutie Namura.

Berlín, 26. aug. Namur, najsilnejšia pevnosť Belgicka, padla 25. augusta. Nemecké voje dva týždne po zaujatí Lüttichu prišli pod Namur, ktorého hrady a opevnenia zdaly sa byť nedobitnými. Nepriatelia rátať na to, že Namur aspoň na pol roka zadrží napredujúce nemecké čaty, tak ako svojho času Port-Artur zadržal Japoncov. Nakoľko sa Francúzi a ich spojenci vo svojom očakávaní zklamali, svedčí, že ten pol rok sotva trval dva týždne.

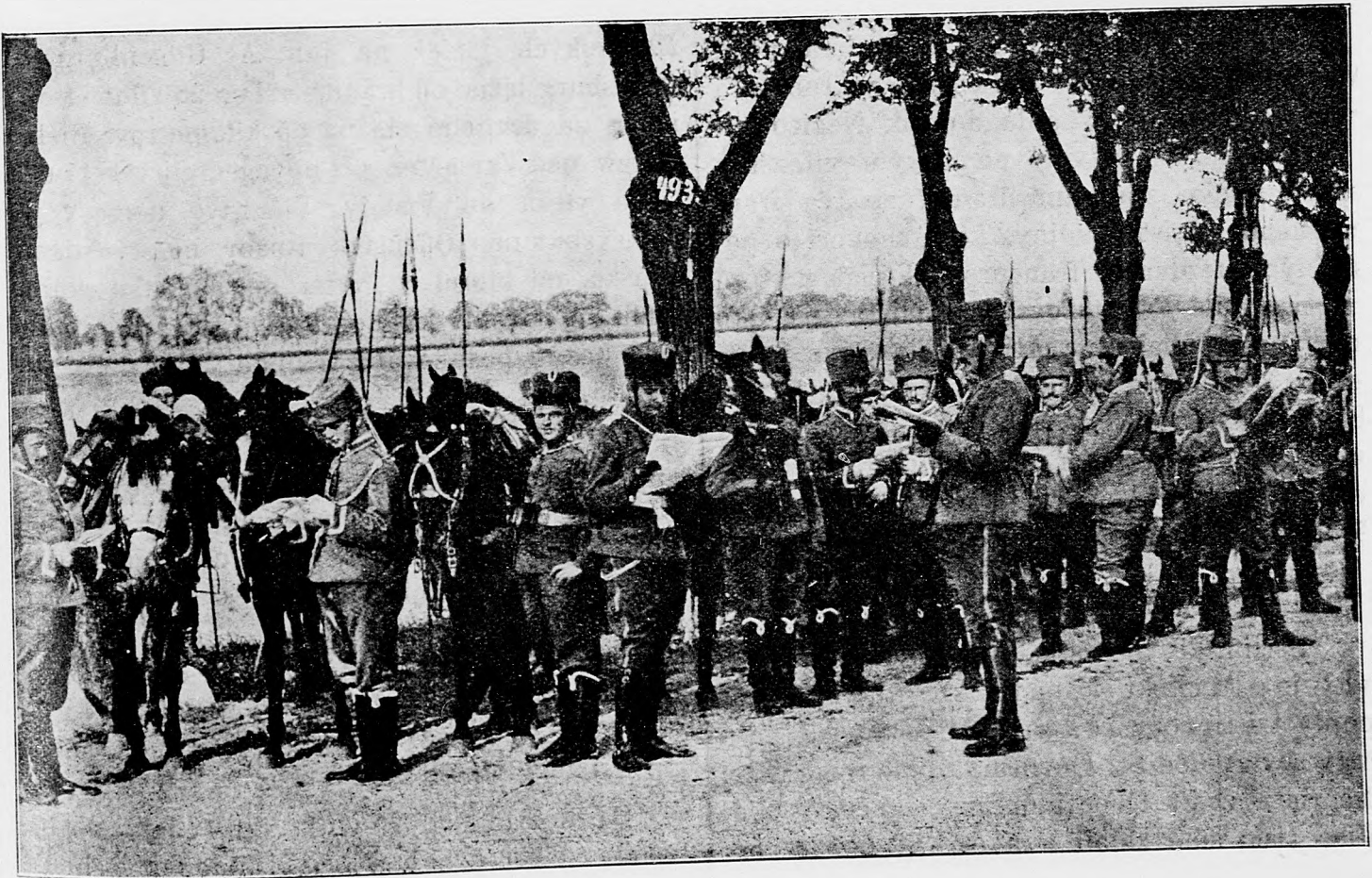
Padnutím Namura, do rúk nemeckých padlo celé Belgicko. Hlavné mesto Brüssel spravujú Nemci, zbrojáreň v Lüttichu hotoví zbrane pre Nemcov, po belgických železniciach chodia riadne nemecké vlaky, belgický kráľ aj so svojou rodinou, pred nemeckým zajatím chystá sa zachrániť útekem do Anglicka.

Osud Belgicka.

Belgicko, ľahkomyselný spojenec Francúzska, už tiež môže oplakávať hlúposť, ktorú spáchalo, keď sa zoprelo proti Nemecku. Ani Francúzi, ani Angličania, ale ani muríni, ktorých Francúzi v súroch dovezli z Afriky na bojište, nevedia im pomôcť. Osud Belgicka je zpečatený. Nemecká verejná mienka už žiada, aby Belgicko tak ako je, bolo privtelené k Nemeckej ríši. Krem toho Belgičania budú musieť platiť obrovský šarc. Berlínsky «Lokalanzeiger» oznamuje, že mesto Lüttich 50, hlavné mesto Brussel ale 500 millionov frankov v zlate

Prevážanie rakúsko-uhorských čiat na Dunaji.

Pruski husári v tábore.

musli do 1. septembra zaplatiť Nemecku. Taktiež menovaný časopis oznamuje, že pri dobíjaní Namura byly upotrebené aj rakúsko-uhorské mažiarové kanóny.

Cesta Nemcov ku Parížu.

Osud Francúzska začína sa plniť : nemecké armády nebezpečne sa bližia ku pyšnému Parížu. Nižšie podané zprávy veľkého nemeckého generálneho štábu hlásajú, že nemecké čaty so všetkých strán víťazne postupujú a že porazily a rozprášily nielen francúzske čaty, lež aj na pomoc prišli anglickú armádu. Nemecké čaty stoja nateraz ku Parížu v polkruhu. Najsevernejší bod tejto posície je St. Quentin, najjužnejší Epinal. Pri St. Quentin stihla spojené francúzske a anglické čaty najstrašnejšia porážka, lebo od tohto mesta na sever ich Nemci úplne zbili. Za St. Quentinom porazená armáda na celej čiare cúva, práve tak ako tie čaty, ktoré od Epinalu na východ porazili víťazne postupujúci nemeckí vojaci. Že čo znamená rapidne napredovanie Nemcov, musíme vedieť, že od St. Quentinu po Paríž nemecké čaty musia prekonať už len 150 kilometrov cesty.

Dľa hodnovernej zprávy z Berlina, už aj Mansviller, najsilnejšia francúzska zakľučujúca pevnosť (Sperrfort) padla do rúk Nemcov.

Zaujímavá je voči nemeckým víťazstvom oznamujúcim zprávam úradná zpráva francúzskeho ministra vojny, ktorá hovorí o posledných nezdaroch francúzskych čiat a ktorá reterirovanie Francúzov tak predstavuje, ako keby sa to dialo z taktiky. Ale teraz je už každé okrášľovanie marné : nespokojnosť vo Francúzsku sa šíri, už aj v Anglicku badať, že sa začína vytrezvenie. Po novších skvelých víťazstvách Nemcov tak Francúzi jak Angličania prebudia sa na najhroznejšiu skutočnosť.

Uplná porážka anglickej armády.

Berlin, 29. augusta. Veľký generálny štáb sdeluje : Anglickú armádu, ku ktorej sa pripojily tri francúzske teritoriálne divízie, naše čaty severne od St. Quentin úplne rozprášily. Nepriateľ za St. Quentinom na celej čiare cúva. Viac tisíc sme zajali a ukoristili sme sedem poľných a jednu ťažkú batteriu.

Juhovýchodne od Mézièresu naše čaty na širokom fronte prekročily rieku Maas uprostred ustavičných bitiek. Naše ľave krídlo po boji, ktorý na vrchovatom kraji trval za deväť dní, francúzske vrchové čaty východne od Epinalu zpät zahňalo a víťazne tiahne napred.

Brüsselský mešťanosta v piatok 28. aug. sdelil nemeckému veliteľovi mesta, že francúzska vláda upovedomila belgickú vládu, že ju offensively nemôže podporovať, lebo je i sama k úplnej defenzíve prinútená.

Nemecko-ruská vojna.

Veľké víťazstvo Nemcov nad Rusmi.

Z Berlina oznamujú : Veľký generálny štáb sdeluje : Naše čaty v Prusku pod vedením maršalla Hindenburga jednu ruskú armádu, ktorá pozostávala z päť vojenských sborov a z troch jazdeckých divízií a ktorá smerom od rieky Narew napredovala, na okolí Gilgenburg—Ortelsburg v trojdňovej bitke porazily a teraz nepriateľa prenasledujú za hranicou.

Generálny kvartier-majster Stein.

Bitka, ktorú generálny kvartier-majster Stein spomína, viedla sa vo východnom Prusku od Mazurských jazier na juh. Aj Gilgenburg aj Ortelsburg ležia od hranice asi na 25 kilometrov, jeden od druhého ale na 65 kilometrov. Rieka Narew nad Varšavou, pri novogeorgijevskej pevnosti vteká do Vistuly. Víťazstvo nemcov je veľavýznamné. Offensívu Rusov na východné Prusko, od ktorej v Paríži na počiatku vojny úfali, že povedie ku Berlinu, po víťazstve Nemcov možno považovať za úplne zlomenú.

30.000 Rusov v Nemeckom zajatí.

Berlin, 31. augusta. Vojenský zpravodajca «Berliner Tagblatt»-u oznamuje, že vo veľkých bitkách pri Ortelsburgu padlo do zajatia dľa približného šacovania vyše 30.000 Rusov, medzi nimi vela vysokých dôstojníkov. Nemecké čaty Rusov z troch strán obkolesily a zahňaly na okolie Mazurských močarísk.

Nemci otočili štvrtmilionu Rusov.

Berlin 31. aug. Vojenský zpravodajca novin Lokalanzeiger o boji pri Ortelsburgu z východného hlavného stanu sdeluje : že na tomto bo-

jišti operujúce ruské čaty, dovedna asi štvrtmilionu ozbrojených, úplne sú otočené a ich kapituláciu očakávať možno v každom okamžení.

Telegrammy cisára Vilhelma a jeho veličenstva nášho kráľa.

Viedeň, 28. augusta. Jeho veličenstvo kráľ od nemeckého cisára dostal nasledovný telegramm:

«Dojatý a s radosťou vyslovujem Ti vďaku za srdečný telegramm, ktorý tlumočí Tvoje a city Tvojej armády oproti Mojim čatám. Prijmi za vyznačenie najvyšším rádom, ktorým si sa na Mňa a na náčelníka Môjho generálneho štábu rozpomenul, Moju hlboko citenú vďaku. Naše oduševnené zbranné priateľstvo, ktoré sa i na ďalekom Východe ukázalo takým pevným, je najkrajším zjavom v týchto vážnych dňoch. Medzitým aj Tvoje čaty víťazstvom pri Krasniku podaly dôkaz svojej dávno vyzkúsenej hrdinskosti. Na znak toho, že tieto hrdinské skutky uznávam a vysoko si ich vážim, prijmi Mój rád «Pour le mérite». Generálovi Conradovi de Hötzenndorf udeľujem I. a II. triedu Môjho rádu železnej koruny. Boh nám dosiaľ pomáhal, i na ďalej nech požehnáva našu spoločnú spravodlivú vec.

Vilhelm.

Jeho veličenstvo náš kráľ nasledovným telegrammom odpovedal nemeckému cisárovi:

«Keď Ma radostiplnou hrdosťou naplňuje, že si Mój vojenský rád Marie Terezie v tom duchu prijal, v ktorom som Ti ja udelil tento znak najväčších vojenských zásluh, tak Ma najhlbšie dojíma uznanie, ktorým dosavádne výsledky Mojej armády odmieňaš tým, že Mňa robíš šťastným udelením Mi rádu «Pour le mérite» a Mojho generála pechoty baróna Conrada de Hötzenndorf vyznačuješ rádom železnej koruny. Za všetko toto prijmi Moju najvrelejšiu vďaku. Boh nám i ďalej pomáhaj!

Franc Jozef.

Rakúsko-Uhorsko Belgicku vypovedalo vojnu.

Viedeň, 28. augusta. Na belgickom dvore akkreditovaný vyslanec našej monarchie dostal tú úpravu, aby belgickému ministrovi zahraničia poslal nasledovný telegramm:

«Z poverenia svojej vlády mám česť vašej excellencii sdeliť nasledovné: Ponevác Belgicko

odmietnutím opätovných nabídnutí zo strany nemeckej ríše, Francúzku a Anglicku dáva vojenskú pomoc, ktoré štáty Rakúsko-Uhorsku vojnu odkázaly a vzhľadom na tú skutočnosť, ktorá bola ustálená, že v Belgicku v prítomnosti kráľovských vrchností rakúski a uhorskí poddaní boli prinútení trpeť také zachádzanie, ktoré sa protiví najelementárnejším požiadavkám ľudskosti a ktoré ešte ani voči poddaným nepriateľských štátov neni dovolené, Rakúsko-Uhorsko cíti sa núteným ku pretrhnutiu diplomatického pomeru a počnúc od tohto okamženia voči Belgicku považuje sa byť vo válečnom stave. S osobníctvom vyslanectva opustím krajinu a ochranu v štáte nachodiacich sa rakúskych a uhorských občanov sverujem na belgického vyslanca Spojených Štátov. Cis. a kráľ. vláda grófovi Errenbault de Dudzeelovi odovzdala cestovný pass. *Clary.*»

Monarchia teda odkázala Belgicku vojnu, lebo to vyplýva zo spojeneckej vernosti oproti Nemecku, potom i preto, lebo nepriateľstvo začalo vlastne Belgicko, keď s našimi na jeho území žijúcimi poddanými práve tak drsne zachádzalo, ako Francúzi. A Belgicko účinnok odkázania vojny pocíti, keď sme aj nie susedia. Najdeme spôsob, aby sme válečný stav Belgicku dali pocítiť, keď inak nie, na hospodárskom poli.

Porazená anglická armáda.

Zpiatočnú cestu Angličanov odťali.

Berlin, 31. augusta. Zpravodajca časopisu «B. Z. am Mittag» o víťazstve nad Angličanmi nasledovne píše z hlavného vojenského stánu:

Novšie víťazstvo nad Angličanmi pri St. Quentine tak dosiahli, že veľké množstvo našej jazdy vrhlo sa na anglické čaty, ktoré utiekali ku St. Quentinu a tak dlho ich zdržalo, kým naše prenasledujúce čaty ešte raz mohli Angličanov rozhodujúce napadnúť. Poražka Angličanov je úplná. Angličania zpiatočnú cestu majú teraz už úplne zaseknutú a môžu sa zachrániť len z prístavov Dünkirchen, Calais, Havre alebo v Cherbourgu.

A napriek tomu anglický minister vojny lord Kitchener vo vyššej snemovni hovoril, že Francúzom pošlú na pomoc novšie čaty z Indie,

keďže už strategické príčiny prekazily Angličanov v tom, aby voči zúfale veľkej presile mohli si stať ku skvele bojujúcej belgickej armáde.

Bred 100 rokami Wellington na bojišti pri Waterloo zlomil silu Napoleona. Anglickú armádu teraz Nemci tam porazili a odťali zpiatočnú cestu Angličanom.

Útok proti cárovi.

Viedeň, 31. augusta. Dľa jednej kopenhágskej zprávy v Petrohrade pokúsili sa zpáchať útok na cára. Keď cár idúc z prehliadky armády viezol sa po Nevskom Prospekte, jeden mladík z dialky asi 50 krokov *z revolvera viackrát strelil na cárov hyntov*. Jedon kozák zomrel, ale cár nebol ranený. Útočník je poslucháčom technickej vysokej školy a volá sa Aksakov. Útočníka zatkli. Ministra polície prepustili.

Vojna na mori.

Naša monarchia proti Japonku.

Viedeň, 26. augusta. (Uh. Tel. Kancellária.) Japonskému velvyslancovi na viedeňskom dvore Aimarovi Šatovi včera na poludnie doručili cestovný pass. Rakúsko-uhorského velvyslancu tokiovského baróna Müllera odvolali.

Na viedeňskom japonskom velvyslanectve okolnosť, že zahraničné ministerstvo velvyslancovi doručilo cestovné passy, vyvolala opravdovú konšternáciu. Japonská vláda totiž dosiaľ nazdávala sa, že Rakúsko-Uhorsko v nemecko-japonskom konflikte zostane neutrálne.

Budeme bojovať proti Japoncom.

Berlin, 26. augusta. Wolffova agentúra oznamuje, že rakúsko-uhorské velvyslanectvo včera oznámilo zahraničnému ministerstvu: Veliteľ v Čiangtaue meškajúcej válečnej lode «Kaiserin Elisabeth», ako aj rakúsko-uhorský velvyslanec tokiovský, z najvyššieho poverenia dostali telegrafický rozkaz, aby válečná loď «Kaiserin Elisabeth» v Čiangtaue tiež sa zúčastnila v bojoch s japonskou flottou.

«Norddeutsche Allgemeine Zeitung» o budúcej spoločnej akcii nemeckej flotty s rakúsko-uhorskou válečnou loďou «Kaiserin Elisabeth» píše: To rozhodnutie cisára a kráľa Franca Jozefa, aby priateľstvu s nemeckým ci-

sárom aj na ďalekom Východe dal výraz, v celom Nemecku budí najväčšie uspokojenie. Je to novším dôkazom toho, jaké úzke sväzky spájajú Nemecko a Rakúsko-Uhorsko. Bude slúžiť ku pýche nášmu na východno-asiatických vodách bojujúcemu námorníctvu, keď bude môcť bojovať spolu s jedným zastupiteľom rakúsko-uhorskej válečnej flotty, ktorú vždy tak slávne viedli a ktorá aj za krátkych pár týždňov terajšej vojny nadobudla si novšiu slávu.

Vystúpenie Spojených Štátov.

V Kopenhage vychodiaci časopis «Politiken» oznamuje: Americká flotta odplávala smerom ku Filippinským ostrovom. Americké príslušné kruhy pochybujú, že by Japonci napadli Kiaočau, lebo toto by pre severo-americké Spojené Štáty bolo casus belli.

Nariadenie jeho veličenstva kráľa o vojenskom ráde Marie Terezie.

Najväčším vyznačením našej armády je rád Marie Terezie, ktorý veľká kráľovná založila na pamiatku víťazstva maršalla Dauna. Tí dôstojníci, ktorí sa na vojne vyznačia, ktorí svojou osobnou hrdinskosťou rozhodnú osud daktorej bitky, dostanú rád Marie Terezie, s ktorým je spojený aj barónsky titul. Rytieri rádu už pomreli, posledného z nich, baróna Gejzu Fejerváryho tejto jary uložili do hrobu. Teraz sa dôstojníkom otvára nová príležitosť k tomu, aby sa mohli stať rytiermi rádu. Jeho veličenstvo kráľ poľahom na toto vydal teraz nariadenie, v ktorom hovorí, že ponevác medzi generálmi a dôstojníkmi jeho zbrannej moci na tento čas niet nikoho, kto by mal vojenský rád Marie Terezie, preto nariaďuje tým generálom a dôstojníckm, ktorí na základe svojich zásluh na bojišti osobujú si právo ku obdržaniu vojenského rádu Marie Terezie, aby svoje prosby slúžobnou cestou podali hlavnému veliteľstvu armády. Hlavný veliteľ armády prosby patričných, cieľom rozhodnutia predostre jeho veličenstvu.

Kráľovná Maria Terezia tento rád založila v časoch sedemročnej vojny r. 1757. V smysle stanov rád môžu dostať len vojenski dôstojníci za svoje proti nepriateľovi nadobudnuté zásluby,

zvlášte za dobrovoľné, prípadne proti rozkazu vykonané. ale len za šťastne prevedené skutky. Rád má tri triedy. Do prvej patria tí, ktorí sú vyznačení veľkým krížom, do druhej patria velitelia a do tretej rytieri rádu. Tým, ktorí sú vyznačení veľkým krížom rádu, patrí barónsky titul a 12.000 korún ročného platu, velitelia ale dostávajú 3000 korún a ostatní 1200 korún ročného platu. Odznakom rádu je kríž so zlatou obrubou, červenej farby, na prostrednej čiastke s týmto nápisom: «Fortitudini».

Pohrab sv. Otca Pápeža Piusa X.

Zemské pozostatky v Pánu zosnulého svätého Otca v sobotu, 22. augusta, popoludní za skvelej smútočnej pompy uložili na večný odpočinok v podzemnej časti baziliky sv. Petra. O pohrabe sv. Otca z Ríma oznamujú:

V pracovni mešťanostu Ríma kniežata Colonna slávnostným spôsobom napísali zápisnicu o smrti pápeža. Po ceremonii zastupiteľ pápežského dvora vyhlásil, že ho kamerlengo o to prosil, aby mestskej rade za prejavenej šľachetnej držanie sa v mene sv. stolice vyslovil vďaka. Mešťanosta vyhlásil, že mestská rada konala len svoju povinnosť.

V sobotu ráno o 7. hodine otvorili brány baziliky sv. Petra, načo do chrámu putoval obrovský zástup obecnstva, aby videl mrtvolu sv. Otca. Predpoludním o 10. hodine v basilike sv. Petra mrtvolu svätého Otca posvätili, načo carihradský patriarcha slúžil sv. omšu.

Večer o 6. hodine kňazstvo baziliky sv. Petra šlo do kaplny baziliky, odkiaľ mrtvolu sv. Otca, keď ju carihradský patriarcha znova posvätil, preniesli do kaplny chóru, kde boli tri rakvy a purpúrom obťahnutý stôl. V kaplnke sišlo sa 23 kardinálov a členovia diplomatického sboru.

O 6. hodine 20 minútach pochod prišiel do kaplny. Spevokol spieval žalm: «Miserere». Medzitým mrtvolu uložili na stôl. Za hlbokej dojatosti prítomných dekan kaplny posvätil mrtvolu, ktorú potom zaobalili do prikryvadla z červeného damastu a uložili do rakvy z cyprusového dreva. Kancellár kapituly na to prečítal v latinskej reči písanú listinu, ktorá dokazuje, že po odumretí sv. Otca odbavili všetky pred-

písané obrady. Smutočnú kázeň povedal kardinál Galli. Potom tvár sv. Otca zakryli bielym závojom o 6. hodine 50 m. zavreli prvú rakev, vrchnák ktorej kamerlengo Della Volpe, pápežský štátny sekretár Merry del Val a major-domus Ranuzzi di Bianchi zapečatili.

Druhé dve rakvy, do ktorých uložili prvú rakev, zapečatili o 7. hodine 30 m., načo sa pochod pohol. Rakev uložili na malý koč. Strážnici baziliky koč viezli po oltár, kde rakev spustili do podzemnej miestnosti baziliky a uložili ju v dočasnej hrobke. Obrady večer o 8. hodine 10 m. sa skončili.

V basilike sv. Petra na pohravných obradoch sv. Otca Pápeža bolo prítomné viac tisíc povolaných osobností.

CHYRNÍK.

Nebohý svätý otec Pápež Pius X. o vojne. Viedeňský časopis «Reichspost» oznamuje z Ríma, že keď nebohého svätého otca dôrazne prosili, aby svojou veľkou auktoritou prekazil vypuknutie vojny, jeho svätosť povedal tieto slová:

— Jediným panovníkom, u ktorého by som s nádejou v zdar mohol zakročiť, lebo tento panovník je verným synom sv. stolice, je cisár a kráľ Franc Jozef I. Ale práve ňo nemôžem zakročiť, *lebo vojna, do ktorej sa rakúsko-uhorská monarchia púšťa, je spravodlivá, až veľmi spravodlivá.*

Z biskupstva spišského. Osvietený pán biskup skut. vnút. tajný radca, dr. Alexander Párvy vo svojom 12. obežnom liste nariaďuje, aby učiteľia všemožne súčasťovali sa v organizácii ohľadom toho, aby poľné práce narukovaných končili tí, ktorí doma ostali. Očakáva spolu i od svojich kňazov, aby zodpovedne svojmu povolaniu tiež zaujali sa o túto vec a tiež súčasťovali sa v práci toho organizovania. V 13. obežnom liste vydáva nariadenia týkajúce sa odumretia pápeža a nakladá aby sa, jaknáhle dojde prvý spoľahlivý chýr o vyvolení nového pápeža, za pol hodiny so všetkými zvonami zvonilo vo všetkých kostoloch. V deň narodenia jeho veličenstva kráľa osvietený pán biskup v kapitulskom katedrálom kostole slúžil slávnostnú sv. omšu za asistencie kapituly a ústredného kňazstva. Pod sv. omšou katedrálny sbor spolu s katolíckym spevokolom podhradským, prednášal pekné cirkevné piesne. Po Te deume početné obecnstvo spievalo nacionálnu hymnu. Popradský kaplán Ján Kolcsák zo zdravotných príčin na istý čas dostal slobodu. Skončení bohoslovci Jozef Kosztik a Jozef Urbán 14. júla za kňazov boli vysvätení vo Viedni; Kosztik za kaplána je poslaný do Novej Vsi a Urbán do Letanoviec. — Protialkoholový časopis v augustovom čísle spomína farárov Edmunda

Schürgera z Batizoviec a Franca Kleina z Riechvaldu ako takých, ktorí veľkú činnosť vyvíjali ohľadom pohybu protilibového. — Na podporu rodín narukovaných obetovaly: Prepoštkanónik dr. Anton Kurimszky, praelátkanónik dr. Martin Kheberich a opátkanónik Franc Zvada po 50 a prepoštkanónik dr. Martin Pirhalla 30 korún. Na opatrovanie ranených vojakov daly: Starovesský farár Ladislav Herbszt a tribšský farár Michal Nyulászi po 50 korún.

Chýry zo Spiša. Grófa Karola Csákyho, syna nebohého grófa Albina Csákyho, podplukovníka honvédskeho husárov, ktorý na čele husárskeho ataku hrdinský napadol nepriateľa, ranila jedna nepriateľská guľa na ramenách. Náš kézmarský rodák, kapitán Maximilian Reisz 19. aug. ľahko bol ranený na nohe. Novovesský advokátsky praktikant Eugen Friedmann, námiestny dôstojník v boji pri Šabáci ranený bol na hlave výstrelom zo šrapnela a na nohe pichnutím jedného bajonetu. Popradský profesor tamojšej polgárky Béla Fekete tiež bol ranený na nohe pri Šabáci. Opatrujú ich vo vojenskej nemocnici. Starovesská filiálka Červeného Kríža, ktorá má 34 údov a 1300 korún hotových peňazí, v Starej Vsi sriadila nemocnicu pre ranených so 40 posteľmi. V Novej Vsi Pretvorili na nemocnicu ranených dve jedálne hostinca Bányász s 50 a budovská štátnej ľudovej školy a štátnej pripravovne učiteľskej s 200—200 posteľmi. V Poprade sriadila nemocnicu pre 100, v Spišskej Sobote tiež pre 100, v Mateovciach pre 80, vo Felkej pre 50 a v Smolniku pre 46 ranených vojakov. V Levoči od 8. do 22. aug. vydržovali naukobeň dobrovoľných opatrovníčiek, na ktorom súčasťnilo sa 44 paní. Na dobre vydatenej skúške levočskú filiálku Červeného Kríža zastupoval levočský opát-farár Celestin Companyik, ktorý vo svojej peknej zahájajúcej reči líčil tie sväté povinnosti, na ktorých splnenie podujaly sa tie panie. 51-ročný lubický obyvateľ Jozef Szabánczky hlásil sa dobrovoľne k vojenskej službe, do ktorej ho aj prijali; predbežne prideliť ho ku 3. vojenskému potravnému batalionu. Na skutku súdiace zachádzanie takzvané štátarium teraz rozprestreté je i na našu stolicu, aby hneď a najprísnejšie mohli byť pokutované tie náhodné prečiny, ktoré by aj v akejkolvek miere škodili mohli válečnej operácii. — V Starej Lubovni otvorili chlapčenskú i dievčenskú občiansku školu (polgárku). S tou teraz v našej stolici je 6 chlapčenských a 9 dievčenských občianskych škôl. Katolícke polgárky pre dievčatá sú v Levoči, v Novej Vsi a v Spišskej Sobote. Minister náboženstva a vyučby bývalému levočskému rim. kat. direktorovi učiteľovi Viktorovi Greschikovi vyslovil svoje uznanie za jeho 31-ročné horlivé a zdarné účinkovanie ohľadom vyučby. Novovesský potravný spolok (konzum) minulého obchodného roku mal osuhu 10.583 korún.

Pamiatka svätého Otca pápeža Piusa X. Z Ríma oznamujú: V prítomnosti 44 kardinálov, pri sv. stolici akkreditovaných vyslancov, rytierov maltanského rádu, prälátov a početného povolaneho obecnstva 28. aug.

vydržovali v Sixtinskej kaplnke prvé rekviem za dušné spasenie v Pánu zosnulého pápeža Piusa X. Sv. omšu slúžil kardinál Serafino Vannutelli. — «Osservatore Romano» oznamuje, že sv. kollegium vicepräfekta apoštolskej paloty Miseiatelliho zvolilo za ceremoniálneho majstra konklávu.

Hrdinská smrť plukovníka. Z Košíc oznamujú, že tam došiel z bojišťa telegramm, že veliteľ honvédskeho pešieho pluku Július Preinreich minule na bojišti zomrel hrdinskou smrťou.

Moratorium na učebný poplatok. Z príslušného miesta dozvedáme sa, že platnosť moratoria rozprestrela aj na učebný poplatok v stredných školách, tak že predbežne treba zaplatiť len zápisné.

Pomocná akcia na vidieku. Z Veľkých Topolčán oznamujú: Pod predsedníctvom tit. kanónik farára dr. Jána Bundala povstala u nás veľká akcia k podporovaniu zanechaných rodín narukovaných vojakov. Spolky obetovaly svoje hotové peniaze a panie a páni chodili z domu do domu so zbierajúcimi hárkami; sossbieralo sa 7610 korún. V meste panuje tá najväčšia oduševnenosť, všetci s veľkou radosťou narukujú k obrane druhej vlasti. Narodeniny jeho veličenstva kráľa odbavovali sme so zvláštnou slávnosťou, kostol bol celkom naplnený. Panie sossbierali v kostole a na uliciach 266 korún. Večer bolo celé mesto skvelo osvetlené a faklový pochod tiahol cez mesto, oslavujúc jeho veličenstvo kráľa. Zo Skalice píše: Mesto poslalo vojakom 2500 cigariet a v meste sossbierali potravu na tri veľké vozy. V Baňskej Bystrici 18. augusta sossbierali 446 korún. V levočskom slúžnovskom okrese na podporu rodín narukovaných sossbierali 535, v starolubovenskom okrese 348, kézmarská jágerská spoločnosť obetovala 200 a levočská katolícka priemyselná banka 100 korún.

Kňazské majetky na válečné ciele. Dr. Tibor Hajdu arcipát v Pannonhalme, ministerpredsedníctvu ako dar uhorského rádu sv. Benedikta na zaokrytie potrebí válečných, odovzdal štátny papier v cene 200.000 korún. Čestný biskup Anton Nemes na válečné ciele daroval drahý, diamantami ozdobený biskupský prsteň. Sedmohradský biskup gróf Gustáv Majláth vystahoval sa v Gyulafehérvári zo svojej veľkej rezidencie do jedného menšieho úradnickeho bytu a celé biskupské bývanie odovzdal pre ranených vo vojne a pre zanechaných; biskup stará sa i o ich úplné zaopatrenie. — Uhorskému Červenému krížu darovali: Kaločský arcibiskup Arpad Várady a satmársky biskup dr. Tibor Boromisza po 10.000 korún. Jágerský arcibiskup dr. Ludvik Szmrecsányi sriadil nemocnicu pre 40 ranených vojakov. Z Viedne oznamujú: Rössler biskup st.-pöltenský Červenému krížu daroval svoj biskupský prsteň a svoju biskupskú retiazku. — Na podporu rodín narukovaných obetovali: Kaločský arcibiskup Arpad Várady a satmársky biskup dr. Tibor Boromisza po 10.000, jágerský arcibiskup dr. Ludvik Szmrecsányi 2000 a jászóvársky prepošť dr. Melchier Takács 1700 korún.

Vyučovanie materinskej reči v ľudových ško-

lách. Minister osvety vydal nariadenie a úpravu ohľadom toho, ako majú učitelia pokračovať pri vyučovaní materinskej reči tých žiakov, ktorých materinská reč není maďarská. Programm vlády, prevádzanie ktorého toto nariadenie nakladá a ktorý sa vlastne vtedy stal známym, keď minister predseda gróf Štefan Tisza vyjednával s Rumunmi, je, že povinnosťou každého učiteľa je v prvej a druhej triede, jestli sa v triede nachodí istý počet žiakov nemaďarskej materinskej reči, týchto materinskú reč používať čo pomocný prostriedok maďarskej výučby. Vo vyšších triedach ľudovej školy nariadenie a úprava ministra osvety stará sa o to, aby sa žiaci nemaďarskej materinskej reči aj v svojej materinskej reči mohli naučiť písať a čítať a aby sa ich materinská reč prípadne — na žiadosť rodičov a tuteurov — v osobitých hodinách jako osobitý učebný predmet vyučovala. Tieto otázky usporiadauje ministerské nariadenie a úprava, od ktorých vláda čaká veľké uspokojenie národnosti.

Demonštrácia pred nemeckým hlavným konzulátom. 27. aug. večer z príležitosti skvelého víťazstva našich čiat pri Krasniku v Budapešti bola väčšia demonštrácia. Viac tisíc hláv počítujúci zástup za spievania vlasteneckých piesní tiahol pred nemecký hlavný konzulát a oduševnene demonštroval za Nemecko. Na hlučné eljenovanie vyšiel na balkón nemecký hlavný konsul knieža Württemberg a v nemeckej reči povedal nasledovné:

— Terajšia vojna dokazuje našu mravnú pravdu, naše zdary ale, ktoré sme dosiaľ docielili, ukazujú, že aj Boh je s nami. Nech žije cisár Vilhelm! Nech žije kráľ Franc Jozef a uhorský národ.

Odpoveďou na krátku reč bolo hromovité eljenovanie. Potom zástup tiahol pred Národné a Krajinské kassino a v poriadku sa rozišiel.

Štátna pomocna akcia. Známe je, že rodiny na vojnu povolaných v smysle zákona budú dostávať štátnu podporu a zákon splnomocňuje príslušné kruhy, aby rodinám pod zbraň povolaných vojakov vopred vyplátili polovicu tejto štátnej podpory. Vyplácanie týchto preddavkov v hlavnom meste deje sa už od viac dní a predstavenstvá jednotlivých okresov v Budapešti už veľmi mnoho peňazí vyplátili ku podpore oprávneným. Keď predstavenstvá okresov s vyplácaným týchto štátnych podpôr budú hotové, vtedy hlavné mesto postará sa o tých, ktorí sú v biede postavení, čo aj nikoho nemajú na vojne. Ostatne cieľom podporovania týchto už účinkujú hlavnomestské ľudové kuchyne.

Proti alkoholu. Uhorský katolícky abstinentný spolok sv. Kríža má teraz údov: 110 abstinentných kňazov, 96 abstinentných dospelých svetských a 596 abstinentných mladíkov. V Nemecku má katolícky abstinentný sväzok sv. Kríža 200.571 údov, z tých je 48.962 dospelých a počet ostatných údov tvorí školská mládež. Vo Švédsku a Norvésku zakázané je pri vojsku užívať alkohol. Ruský cár vydal prísne nariadenie, dľa ktorého vojakom prísne zakázané je piť alkohol.

Na každý pád len vojakom chce byť. Zo Žiliny oznamujú: 20 ročný mládenec Ján Vettik z Hólaku (Tepla) hlásil sa už trikrát doplňujúcemu vojenskému veliteľstvu v Trenčíne, aby ho tiež vzali do vojny. Prepustili ho s tým, že aj naňho príde rad. To ale neuspokojilo mladého mládence, lež tieto dni ustanovil sa u okresného notára a veľmi ho prosil, aby mu vyprostredkoval to, že by tiež narukoval, lebo že on neostane doma, lež potajomky vyskočí na daktorý vojenský vlak, aby mohol bojovať proti Rusom.

Srbský uprchlík o srbskom vojsku. Z Levoče oznamujú: Podrádska občianska stráž chytila mladého srbského vojenského uprchlíka a odviedla ho do Levoče. Mladý človek bol skutočným vojakom srbskej armády a počas mobilizácie so šesťnástimi kamarátmi utiekol k nám z Belehradu. Rozpráva, že srbskí officieri sú ukrutní a vojsko trpí hlad. Obyvateľstvo Srbska búrilo sa už pred vojnou; v Srbsku je tá všeobecná mienka, že s tou vojnou zaviedli ľud krajiny na bitúnok. Každý, kto len môže, uteká, zvlášte do Bulharska, lebo tam dostane sa najlahšie cez hranicu.

Bratia manželky následníka trónu na vojne. Z Viedne oznamujú, že parmanské kniežatá Sixtus, Felix a Rajner, bratia manželky následníka trónu arcikňažny Zity, dobrovoľne sa hlásili ku vojenskej službe do vojny proti Srbsku.

Veselie u rabína. Nedávno v Bukovine v Černovicach rabín vydával svoju najmladšiu dcéru Šáru. Z tej príležitosti sšlo sa tam 8000 židov. Jak čierne chmáry zaujalo židovstvo všetky ulice mestečka. Veselie trvalo týždeň a židia sjedli denne: 200 kgr. drúbeže (kúr, kačiek a husí), 20.000 hlavičiek cibule, 10.000 vajec na tvrdo, 10.000 kusov husacej pečienky a vypili dve bečky palestínskeho vína.

Židovské noviny v Galícii. V Galícii vychodí 15 novin židovských, vydávaných v žargonu židovsko nemeckom. Kedyže už bude náš ľud v tom ohľade nasledovať židov?

Hrdinskosť našich vojakov.

Ranení o hrdinkosti našich vojakov rozprávajú nanajvýš zaujímavé podrobnosti. Jeden ranený dôstojník rozpráva:

— Na 20 kilometrov od Šabacu minulú stredu (19. augusta) znova sme napadli Srbov. Náš útok na celej čiare bol zdarný. Naše čaty zo všetkých strán tiahly a čoskoro sme nadabili na prvé srbské čaty. Srbi sa nazdávali, že naša armáda od Šabacu vtiahne do Srbska a preto blízko Valjeva koncentrovali štyri divízie. Na severe vedie ich general Božo Jankovič, veliteľom západnej armády je generál Martinovič. My sme sa srazili s jednou divíziou. Srbi sa postavili na odpor, ale keď sme preriedili ich čaty, začali reterirovať. Utekali smerom ku Podgorici-Ade, ale mnohí z nich vyliezli na stromy a ztadiál strielali na nás. Zvlášte

důstojníkov sa usilovali práceneschopnými urobiť, ale nemusím ani povedať, že naše čaty aj tento zákernický útok čoskoro znemožnili. Srbská hlavná armáda uteká ku Valjevu. My Srbov so všetkých strán čo najprudkejšie prenasledujeme a nedovolíme im, aby prešli do offensívy. O spôsobe boja Srbov postačí tolko povedať, že voči nepriateľovi sú zbabelí, ale zákernický útočia, páchajú ukrutnosti a keď sa dajú na útek, na to vôbec nemyslia, aby svojich ranených a mŕtvých posbierali. Aj táto práca čaká na naše zdravotnícke čaty. Počet našich mŕtvých je nepatrný, ranených je ale dosť. O hrdinskosti našich čiat možno obdivuhodné veci rozprávať. Nás, mňa, ako aj so mnou bojujúceho zástavníka a kadeta, ktorí zástavu aj v najprudšom boji vysoko držali, veliteľ divízie v nariadení pochválil.

★

Jeden vojenský lekár zas rozpráva, že naši v smere ku Valjevu do jednej obce vtiahli bez každého odporu. V jednom obluku stálo viac srbských žien, medzi nimi dve pekné devy, ktoré privolávaly: «Živio monarchia!» Z našich mužov niekoľkí sblížili sa k nim, načo devy hodily na nich bomby. Na šťastie ani jedna nevybúšila.

★

Hrdinský útok honvédhusárov proti Rusom.

Vojenský zpravodajcovia viedeňských časopisov vo svojich správach, ktoré poslali o pominulých bitkách s Rusmi, slovami najväčšieho zvelebovania píše o našich honvédhusároch, ktorí dľa správ vodcovstva armády smrť opovrhujúcou odvážlivosťou útočili na najsilnejšie pozície nepriateľskej pechoty a v najkritickejších okamženiach rozhodujúcou silou vrhli sa na nepriateľa. Mali rozhodný rozkaz, aby na pechotu v strelných jarkoch vôbec neútočili, ale honvédhusári neboli v stave skrotiť svoju silnú bojaktivnosť a napriek vražednej palbe nepriateľskej pechoty z obrátených miest, vrhli sa na ruskú pechotu a vybili ju z chránených pozícií. Toto

sa už viac ráz stalo a na výsledok bitky malo rozhodujúci význam. Velitelia nevedeli dosť nachváliť hrdinskosť honvédhusárov.

★

Podrobnosti o úteku Rusov.

Viedeňské časopisy uverejňujú rozprávania do Viedne dovezených ranených o smrti plukovníka Holzhausena. Dva bataillony pluku «Hoch- und Deutschmeister» napredovali na ruskom území, keď zrazu zjavila sa pred nimi nepriateľská pechota. Plukovník vydal rozkaz, aby si dva bataillony staly do radov, potom si stal na čelo svojich vojakov a viedol ich k útoku na nepriateľa. O niekoľko okamihov guľa sa mu vryla do prs. Naším vojakom podarilo sa prinútiť nepriateľa k cúvnutiu. Mnoho ruských vojakov zabili, veľmi mnohých ranili a mnoho pušiek a kanónov im odobrali. Všetci ranení, či Uhria, či Rakúšania, Česi alebo Poliaci, takto končia svoje reči:

— Mám nádej, že onedlho zase budem na bojišti!

Ranení ďalej rozpovedali, že kozáci v prvom okamihu zvykli síce prudko napádať, ale keď sa ozvaly naše strojové a iné pušky, hneď cúvali. Spozorovali, že kozáci sa zväčša tešia tomu, keď môžu reterirovať.

Tri štvrtiny ranených bolo ranené na nohe alebo ramene, čo je preto, že kozáci nikdy nenapádajú front ale z boku usilujú sa ku našim vojakom priblížiť. Jeden ranený toto povedal:

— Tri bataillony nášho regimentu proti siestim, ruským peším a trom delostreleckým plukom od 11. hodiny predpoludním do 6. hodiny večer v najsilnejšom ohni sa držali. Ačpráve nepriateľ bol ošiancovaný, naši hrdinskí vojaci vrhli sa útokom na nepriateľa a pomerne veľké nepriateľské čaty po húževnatom boji dali sa na útek. Nepriateľ mal mnoho mŕtvých a ranených. Konečne nepriateľ, keď sme dostali posilu, musel cúvnuť daleko do vnútra svojej krajiny.

Lacné české perie!

5 kilo nové tmavé driapané 9.80 K, lepšie 12 korún. Biele mäkké, jak páper 18 K, 24 K. Biele ako snáh mäkké jak páper, drapané 80, 86, 42 K. — **Metové posteľe.** A červeného cinovatu 1 dobre naplnená perina alebo 1 zpodná perina 180 cm. dlhá 116 cm. široká K 10.—, 12.—, 15.—, 18.—, 2 metre dlhá, 140 cm., široká K 18.—, 15.—, 18.—, 21.—. Poduška 80 cm. dlhá 68 cm. široká K 8.—, 8.50, 4.—, 90 cm. dlhá, 70 cm. široká K 4.50, a 5.50. Krom toho shtovujeme vo veľkosti dľa vole. Trojdielovú srstennú matrac na jednu postel K 27.— lepšej jakovosti K 38. Zasielky vyše 10 korún franko s poštovou dobierkou. Výmena a navrátenie dovoľuje sa pri náhrade porta. **Benedikt Sachesl, Lobes 134. pri Pilsen (Cechy).**

Umelecký ústav kostolného zariadenia.

Vlastné dōrobý! **Karol Prinner**, majiteľ knieža-primaciálnych dvor. zasielajúcich obvodov: **Brix a Anders, Zambach a Müller** Budapest IV., Váci-u. 61. Viedeň IX., Maximilianplatz 3. Umelecký ústav kostolného zariadenia: Omšové rúcha, pluviale, baldachýny, úplné ornáty, kostolná bielizeň, alby, kamže, atď. Strieborný tovar kostolného náradia v jednoduchom a v najskvostnejšom vyhotovení, svietniky, kalichy, ciboria, pastoraľe, kríže, kadidlá. Kostolné a spoločné zástavy, čipky a vyšívania umeleckého vystrojenia.

Šijací stroj

Na pohodlné malé čiastočné splácanie predáva **FRANZ BAUMGARTEN** Budapest, VII., Rózsa-u. 27. Telefon József 33-72.

Bazilika zlato-kosa.

Ešte aj v hluku svetovej vojny podivenie spôsobí náš veľký obrázkový cenník, ktorý zdarma pošleme každému, kto nás o to na dopisničke požiadá. V tomto každý najde presné opísanie dorábania svetobýrnej «Bazilika zlato-kosy». Dorábanie tejto kosy je veľmi zaujímavé! V našom cenníku uvádzame aj viacej výborných hospodárskych nástrojov a iných zvláštnych upotrebení predmetov, ktoré jedine u nás sú k dostaniu. — S poštovou dobierkou zasielame:

- 1 kus revolvera s klinčovou guľkou 7 mm. 5-30, 9 mm. 7-50, 12 mm. 8-50 kor.
- 1 " " s bezklinčovou guľkou (Central) 7 mm. 6.—, 9 mm. 8.60, 12 mm. 9-20 kor.

Potrebné guľky ratame lacno.

Vlasystrihací stroj K 5.—. Z ebendreva kríž s postriebrenou kovovou postavou k zaveseniu na stenu K 1.—, 1 podobný veľký stojací kríž K 2-70. Postriebrená kovová svätenička na podiv pekná K 3-80. 1 liatý železný kríž ku hrobu, ozdoba cintora 117 cm. vysoký K 8.—. 160 cm. vysoký K 16.—. Sbíratelom objednávateľov našich kôš, po 10 kusoch 1 zdarma, po 80 kusoch zdarma dáme jeden revolver.

Jozef Marosi a syn, Esztergom 15. Dodavateľ primárskeho a hlavnokapitulskeho panstva. Od 51 rokov jestvujúci veľký obchodný dom. Prosíme na každý pád žiadať si náš obrázkový cenník.

Makulatura-papier

(starých novín papier veľmi hodí sa k zaobaleniu bársjakých predmetov) metr. cent po 8 kor. k dostaniu u vydavateľstva.